

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν εὐγγραμμοῦ, ἀληθεῖς παρασχὼν εἰς τὴν χάραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμένικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἑτησία δραχμὰς 80. Ἐξέμνητος δραχμ. 45. Τρίμηνος δραχμ. 25.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξέμνητοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδήτοτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 38, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 34ος

Ἐν Ἀθήναις, 29 Ὀκτωβρίου 1927

Ἔτος 49ον.—Ἀριθ. 48

ΜΟΚΟΚΟ

[Μυθιστόρημα ὑπὸ JULES CHANCEL]

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

Τελείωσε! Ἀπ' τὴν ἡμέρ' αὐτή, ὁ στρατηγὸς κι' ὁ συνταγματάρχης μπορούσαν νὰ ζητήσουν ὅ,τι ἤθελαν ἀπὸ τοὺς μύρους. Τοὺς εἶχαν κατακτήσει.

Ὡστε ἡ παράσταση τοῦ Ποὺμ-Ποὺμ δὲν ἦταν καθόλου ἀχρηστή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἐμπιστευτικὴ ἀποστολὴ

— Τὸ Ἀκουτονάρ, νὰ τὸ Ἀκουτονάρ!

Ἔτσι φώναζαν ὁ Μοκοκὸ κι' ἡ Ἰολὲ μὴν αὐγῇ, ποὺ ἀπὸ ἓνα ὕψωμα εἶδαν νὰ προβάλλει μακρυὰ ἡ ἀγαπημένη πατρίδα τους.

Τὸ Ἀκουτονάρ! Ἐδῶ ἦταν πιά τὸ τέλος τοῦ ταξιδιοῦ, κι' ἡ ἀρχὴ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν περιπετειῶν. Ἐδῶ θὰ ἦταν ἡ ὁ θρίαμβος ἢ ὁ θάνατος.

Ὅλα τριγύρω φαινόταν ἡσυχία. Ἐδῶ κι' ἐκεῖ μερικοὶ ἰθαγενεῖς, ποὺ φέρευναν στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ. Ὅλα ἐδειχναν ὅτι κανένας ἐκεῖ δὲν προμάντευε ὅτι ὁ πρίγκιπας Μοκοκὸ ξαναγύριζε στὴ χώρα τοῦ πατέρα του.

Ὁ Αὐγουστος ὁμῶς, σὰν φρόνιμος ἀρχηγὸς (κι' εἴπαμε πῶς εἶχε τὴν ἀνώτερη ἀρχηγία τῆς ἐκστρατείας, σὰν πρωθυπουργὸς ποὺ ἦταν) ἔδωσε στὸν Ἡρακλῆ τὴν διαταγὴ νὰ κρύψει προσεχτικὰ τὸ στρατό του μέσα στὸ δασάκι.

— Προπάντων, ἡσυχία... Ὅλοι νὰ κρυπτοῦν καὶ νὰ ξαπλωθοῦν.

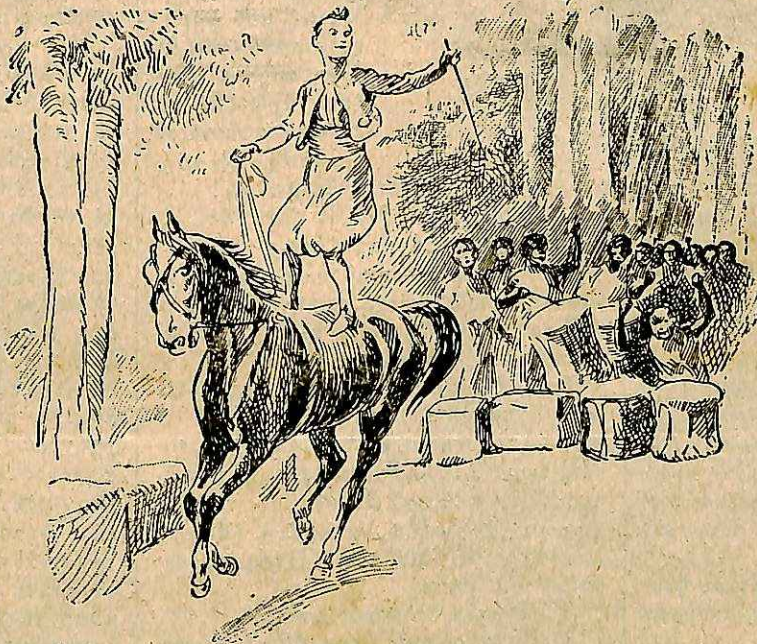
Ἡ διαταγὴ αὐτὴ δὲ φάνηκε ἀσχημὴ στὸν Πατατούκα, ποὺ σὰ λοχίας, διατάχθηκε νὰ τὴν ἐκτελέσει. Οἱ μαῦροι, μπηγμένοι νὰ κρύβονται στὶς ἀνωμαλίες τῆς γῆς, ἔγιναν ἀμέσως ἀφαντοί. Τὸ «ἱππικὸ» ὁμῶς τοῦ Ποὺμ-Ποὺμ

κρυβόταν πὶθὺ δύσκολα. Τ' ἄλογα ἀρχισαν νὰ χρεμετίζουν, καθὼς μυρίστηκαν κατοικημένο μέρος.

Μὰ ὁ Ποὺμ-Ποὺμ ἔδωσε τὰ ζῶα μὲ τὸ κεφάλι ψηλὰ σὲ πολὺ ψηλοὺς κλάδους τῶν δέντρων κι' ἔτσι δὲ μπορούσαν νὰ χρεμετίζουν.

Τότε ἔγινε τὸ πρῶτο, πολεμικὸ συμβούλιο.

Ὁ Ἡρακλῆς πρότεινε νὰ κάμουν ἀμέσως αἰφνιδιασμό, νὰ κυριεύσουν τὸ Ἀκουτονάρ μὲ ἔφοδο.

«Στεκόταν ὁρθὸς πάνω στὴ ράχη ἑνὸς ἀλόγου...» (Σελ. 414, στ. 6').

— Δὲ χρειάζεται καὶ πολλὴ φιλοσοφία, εἶπε, γιὰ νὰ πάρουμε ἓνα ἀχυρένιο χωριουδάκι... Μόλις φανεῖ ὁ στρατός μου καὶ τὸ πυροβολικὸ μου, θὰ ἰδεῖς τοὺς ἀράπηδες νὰ τὸ κόβουν λάσπη σὰ λαγοί...

Ὁ Αὐγουστος προσπάθησε νὰ συγκρατήσει τὴν ὁρμὴ τοῦ στρατηγοῦ.

— Ὅχι ἀπερισκεψίες! εἶπε. Ποῖος τὸ ξέρει ἂν οἱ μαῦροι αὐτοὶ δὲν εἶναι εἰκοσι φορές περισσότεροι ἀπὸ μᾶς;

— Καὶ τί μᾶς νοιάζει γι' αὐτό; φώ-

ναξε ὁ στρατηγὸς θυμωμένος. Θὰ χτυπήσουμε στὸ σωρὸ καὶ τελείωσε! Ἄς εἶναι καὶ χιλιάδες ἀπὸ δαύτους!

Ὁ πλοίαρχος χαμογέλασε μὲ τὴ φόρα τοῦ στρατηγοῦ καὶ τοῦσφιξε τὸ χέρι.

— Εἰσαι παλληκάρη, Ἡρακλῆ, τὸ ξέρω, εἶπε. Μὰ, πρὶν χτυπήσουμε στὸ σωρὸ, καθὼς λές, πρέπει νὰ μάθουμε πάνω-κάτω πόσοι εἶναι οἱ ἐχθροὶ μας. Πρέπει νὰ στείλουμε ἀπόσπασμα νὰ κάνει αὐτὸ ποὺ λέν «ἀναγνώριση». Πρέπει: πρῶτα-πρῶτα νὰ μάθουμε ἂν

στὸ χωριὸ κατοικοῦν οἱ δ-πήκοι τοῦ βασιλεῖα Τόφ-φρ ἢ οἱ Μπαταμπούμ.

Ὁ Μοκοκὸ βιάστηκε νὰ λύσει τὴν ἀπορία τοῦ πλοιάρχου.

— Χωρὶς ἄλλο, ἐκεῖ εἶναι Μπαταμπούμ! Χωριὸ δικό τους ἀσχημο, χωρὶς νερό, χωρὶς κυνῆγι. Ἐκεῖνοι ἦρθαν νὰ κάτσουν ἐδῶ, ἔχουν νερό, ἔχουν πολὺ κυνῆγι.

Ἡ πληροφορία ἦταν πολύτιμη.

— Τότε, εἶπε ὁ πλοίαρχος, νομίζω ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ νὰ κάνουμε ἐπίθεση μὲ ἐξήντα ἄνδρες, σ' ἓνα χωριὸ ποὺ τὸ κατέχουν τόσο ἄγριοι ἐχθροὶ μας.

Ὁ Μοκοκὸ ὁμῶς δὲν ἦταν καὶ πολὺ δυσταχτικός.

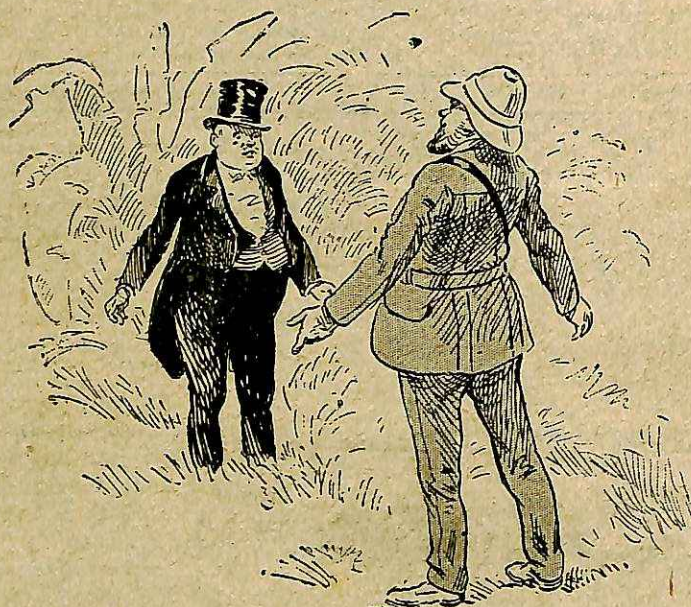
— Οἱ πατριῶτες δικοὶ μου, εἶπε ἄρθρουν μαζί μας μόλις μᾶς ἴδουν καὶ θὰ πολεμήσουν τοὺς Μπαταμπούμ!

— Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ βεδιωθοῦμε, πρὶν ἀρχίσουμε ἐπιχειρήσεις, ἀπάντησε ὁ πλοίαρχος. Καὶ τότε ἐξήγησε στοὺς φίλους του τὸ σχέδιό του.

Ἐπρεπε πρῶτα-πρῶτα νὰ στείλουν μέσα στὸ χωριὸ ἓναν πρόσκοπο, ἓναν κατάσκοπο, γιὰ νὰ φέρει πληροφορίες γιὰ τὸν πληθυσμὸ τοῦ: Πόσοι ἦταν, ἂν ἦταν περισσότεροι οἱ Ἀκουτονάρ ἢ

οί Μπαταμπούμ, αν είχαν αντιληφθεί την παρουσία του Συντάγματος Μοκοκώ και τέλος από ποιο μέρος ήταν συμφερότερο να γίνει η επίθεση.

Το σχέδιο αυτό το επιδοκίμασαν δολοί, ακόμη κι' ο Ηρακλής. Έμεινε τώρα να δρίσουν σε ποιόν θα ανέθεταν τη λεπτή αυτή αποστολή. Να στείλουν έναν από τους ιθαγενείς, επικίνδυνό. Ήταν φόβος και να τους προδώσει. Να πάει ένας λευκός μοναχός του, ήταν κι' αυτό επικίνδυνο για τη ζωή του.

«Είσαι θυμάσιος! φώναζε ο Μάριος.»

Μά ο Μάριος είχε μια ιδέα.

— Διάβολε! είπε. Να στείλουμε τον Πατατούκα! Αν υπάρχουν ακόμη στο χωριό υπήκοοι του βασιλιά Τάφρα, θα τον αναγνωρίσουν, θα εξηγήσουν το γυρισμό του και δε θα τὸν υποψιαστούν καθόλου.

Η πρόταση ήταν πολύ λογική κι' ελπί τη δέχτηκαν. Ο Πατατούκας θα κινδύνευε λιγώτερο απ' όλους στο χωριό αυτό, όπου οι ιθαγενείς τον γνώριζαν. Ήταν πολύ σωστό να πάει αυτός. Ο Μάριος σηκώθηκε να βρει τον Πατατούκα.

Ο πρώην καθηγητής κοιμόταν ήσυχα σ' έναν ήσκιο του δάσους, ανάμεσα σε άραπιδες.

Ο Μασσαλιώτης σκούνηξε με το πόδι του το λοχία και τὸν ξύπνησε.

— Έλα μαζί μου... Κάτι έχουμε να σου πούμε.

Ο λοχίας, που τὸν ξύπνησαν έτσι άξαφνα στραβοκοίταξε τὸν πλοίαρχο, χασμουρήθηκε, μουρμούρισε... και γύρισε από τάλλο πλευρό! Μά ο θαλασσινός ήταν ανυπόμονος. Τὸν άρπαξε, τὸν κούνησε, τὸν έστησε όρθό με τὸ στανιό.

— Έλα λοιπόν, λοχία! Σε ζητούν στο πολεμικό συμβούλιο! Θά σου ανα-

θέσουν μιάν έμπιστευτική άποστολή. Ο Πατατούκας σηκώθηκε χωρίς κέφι. Οί λέξεις αυτές «έμπιστευτική άποστολή» χτυποῦσαν πολύ άσχημα στ' αυτιά του.

— Τι γυρεύουν πάλι από μένα; μουρμούριζε. Εγώ νόμιζα ότι θά μ' άφιναν έπιτέλους στην ήσυχία μου.

Ο Μάριος τὸν εξήγησε:

— Θά σου αναθέσουν μιá λεπτή άποστολή. Πρόσεξε! Αν επιτύχεις, θά εξαγοράσεις μιá για πάντα όλα τὰ σφάλματά σου και δε θά είσαι πιά μεταξύ μας, σάν ένας αλχμάλωτος, ένας κατώτερος. Θάχεις και σὺ τὸ μερίδιό σου από τὴν τιμή και τὰ πλούτη μας.

Ο πρώην καθηγητής κοίταξε τὸν πλοίαρχο με κάποια συγκίνηση.

— Άλλο δέ ζητώ κι' εγώ, πλοίαρχέ μου, είπε, παρά ν' άποδείξω τὴν καλή μου θέληση. Μά μή μου ζητήσετε πράγματα άδύνατα, γιατί, ξέρετε, εγώ δὲν τὰ πολυκαταφέρνω σὲ δουλειές τέτοιου

είδους. Και νά θέλω, δέ μπορώ!

— Ξέρω, ξέρω. Μά θά ιδείς ότι, άμα θέλεις, θά τὰ καταφέρεις.

Στὸ πολεμικό συμβούλιο, ο Πατατούκας κιόως άκουσε τὴν άποστολή που τὸν ανέθεταν, δήλωσε ότι ήταν άνώτερη από τίς δυνάμεις του.

Τότε ο Μάριος τὸν δώσε σωστά τελεσίγραφον:

— Άκουσε έδῶ, Πατατούκα! Ή φεύγεις τώρα άμέσως νά εκτελέσης τὴν άποστολή, πὸν σου άναθέσαμε, ή σ' άφίνουμε μόνον έδῶ, νά κάμεις καλά με τὸς άγρίους. Διάλεξε. Έχεις προθεσμία τρία λεπτά.

Κι' έδγαλε τὸ ρολόι του.

Ο Πατατούκας ήταν άξιολύπητος. Βρισκόταν στὰ δυά στενά, πὸν λέει ο λόγος και δὲν ήξερε τί άπόφαση νά πάρει. Ο πλοίαρχος μετροῦσε άμείλικτα τὰ δευτερόλεπτα:

— Πενήντα όκτώ... Πενήντα έννια... Έξήντα!

— Καλά, έστω, δέχομαι! είπε ο Πατατούκας, τρέποντας για τὴν άπόφαση, πὸν πήρε. Θά πάω και θά προσπαθήσω νά γυρίσω, νά σάς πῶ τί είδα.

— Μπράβο σου, παλληκαρά μου!

Έτσι σὲ θέλω! Τρέχα νά έτοιμαστεις.

(Άκολουθεῖ) ΜΙΚ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΚΑΙ Τ' ΑΣΤΡΟ

Ήταν μιá φορά ένα παιδί, πὸν τριγυρνοῦσε έναν ωραίο τόπο, και στοχαζόταν πολλά πράγματα με τὸ νοῦ του. Είχε μιάν άδερφή, παιδί ακόμα κι' εκείνη, κι' ήταν ή άδιάκοπη συντροφιά του. Κι' οί δυό μαζί περνοῦσαν τὴν ήμέρα τους σὲ θαυμασμό. Θαύμαζαν τὴν ωμορφιά τῶν λουλουδιῶν, θαύμαζαν τὸ γαλάζιο χρώμα τ' οὐρανοῦ, θαύμαζαν τὸ βάθος τοῦ διαφανοῦ νεροῦ, κι' άμα νύχτωνε, κυττοῦσαν με θαυμασμό τάστρα.

Ήταν ένα φωτερό, λαμπρό άστρο, πὸν τοῦς φαίνόταν τὸ πιό μεγάλο και τὸ πιό ωραίο απ' όλα τάστρα, και κάθε νύχτα τὸν παρμόνευαν νά βγει, χέρι με χέρι άκουμπισμένα και τὰ δυό τους σὲ παράθυρο. Όποιος τὸν βλέπε πρώτος, αναφωνοῦσε: «Βλέπω τὸ άστρο». Και συχνά αναφωνοῦσαν έτσι και τὰ δυό μαζί, γιατί ήξεραν πολὺ καλά από πὸν βγαίνει και πότε. Κι' ύστερα, πλαγιασμένα στὰ κρεβάτια τους, γύριζαν και τὸν βλέπαν ακόμα μιá φορά για νά τοῦ πουν: «Καληνύχτα» κι' όταν γύριζαν απ' τὸ πλευρό για νά ποκοιμηθοῦν, έλεγαν πάλι συχνά: «Ο Θεός νά τὸ εὐλογεῖ τὸ άστρο μας».

Μά, τὸν καιρὸ πὸν ακόμα τὸ παιδί ήταν πολὺ μικρό, ή άδερφοῦλα του έπεσε άρρωστη και δὲν μπορούσε πιά νά στέκει σὲ παράθυρο τὴ νύχτα. Τότε καθόταν μόνον του τὸ παιδί και κοίταζε θλιμμένο έξω, κι' όταν έδλεπε τὸ άστρο, έστρεφε πίσω του κι' έλεγε σὲ χλωμό καρτερικό πρόσωπο πὸν έκοιτόταν σὲ κρεβάτι: «Βλέπω τὸ άστρο». Τότε θάρχόταν άπάνω στὴν όψη της ένα χαμόγελο, κι' ή μικρή άρρωστη φωνούλα έλεγε συχνά: «Ο Θεός νά εὐλογεῖ τὸ άστρο μας και τὸν άδερφό μου». Κι' έτσι, πολὺ πολὺ γρήγορα, έφτασε καιρός, πὸν τὸ παιδί κοιτοῦσε έξω όλομόναχο και δὲν ήταν πιά προσωπάκι άπάνω σὲ κρεβάτι, γιατί ένας μικρός τάφος έρθωνόταν στὰ περίχωρα, όχι μακριά απ' τὸ σπίτι, κι' όταν τὸ άστρο έρριχνε μακρότατες άχτίδες κάτω σὲ παιδί, εκείνο τίς έδλεπε ανάμεσα απ' τὰ δάκρυά του.

Τώρα οί άχτίδες του ήταν πιό άστραφτερές, κι' έμοιαζαν νά κάνουν ένα λαμπρό μονοπάτι απ' τὴ γῆς ως τὸν οὐρανό, και τὸ παιδί, όταν πηγαινε σὲ μοναχικό κρεβάτι του, άνειρευόταν τὸ άστρο: άνειρευόταν πὸς απὸ κει πὸν ήταν πλαγιασμένο έδλεπε μιá μικριά γραμμή ανθρώπους νάνεβλινουν τὸ φωτερό δρόμο, σὲ πλευρό τῶν άγγέλων. Και τὸ άστρο, άνοίγοντας, τοῦ έδειχνε ένα μεγάλο κόσμο γεμάτο φῶς, πὸν ένα πλήθος

άγγελοι έξῶναν τοῦς έρχομένους και τοῦς υποδεχόνταν. Κι' εκείνοι βγαίνοντας έξω απ' τὴ γραμμή, έπεφταν άπάνω σὲ τοῦς άγγέλους και τοῦς φιλοῦσαν τρυφερά στὰ μάγουλα, κι' έπορευόταν ύστερα μαζί, μέσα σὲ δρόμο τοῦ φωτός, εὐτυχισμένοι, εὐτυχισμένοι απ' τὴ συντροφιά τους...

Μά ήταν κι' άλλοι άγγελοι, πὸν δὲν πήγαιναν μαζί με κανένα, κι' άνάμεσα σ' αὐτοῦς άναγνώρισε κάποιον: τὸ ήμερο πρόσωπο πὸν έκοιτόταν πρώτα σὲ κρεβάτι, ήταν φωτοπερίχυτο και δοξασμένο, —ώστόσο ή καρδιά του ξεχώριζε τὴν άδερφοῦλα ανάμεσα σὲ πλήθος!

Η άγγελόμορφη άδερφή πρόβαλε ὡς τὸ έδγαλμα τοῦ άστρου κι' είπε σὲ τὸν οδηγητὴ τῶν ανθρώπων πὸν ήταν πηγαιμένοι εκεί: «Ήρθε ο άδερφός μου;» Κι' εκείνος άποκρίθηκε: «Όχι». Έστρεψε τότε πίσω χαρούμενη, μά τὸ παιδί τάνυσε τὰ μικρά του μπράτσα και τὴς έκραξε: «Άδερφοῦλα, έδῶ είμαι! πάρε με!» Κι' εκείνη γύρισε κατ' έπάνω του τάστρα, φτερά της μάτια... Κι' ήταν νύχτα, και τὸ άστρο λαμποκοποῦσε μέσα στὴν κάμαρα, κι' έκανε τίς μακρότατες άχτίδες του νά πηγαινουν κατὰ τὸ παιδί, πὸν τίς έδλεπε ανάμεσα απ' τὰ δάκρυά του.

... Τὸ παιδί μεγάλωσε. Έγινε νέος και μιá μέρα πὸν ήταν σκυμμένος στὰ βιβλία του, ένας γέρος όπηρέτης ήρθε και τοῦ είπε: «Η μητέρα σου δὲν ζῇ πιά. Φέρνω σὲν άκριό της τὸ γιό τίς εὐλογίες της». Πάλι τὴ νύχτα έδεδε τὸ άστρο κι' όλες εκείνες τίς συντροφίες πὸν ανέβαιναν άπάνω, και πάλι ή άγγελόμορφη άδερφοῦλα του ρώτησε τὸν οδηγητὴ της: «Ήρθε ο άδερφός μου;» Κι' εκείνος άποκρίθηκε: «Η μητέρα σου!» Μιá μεγάλη χαρούμενη κραυγή σκόρπισε άπάνω σὲ άστρο, γιατί ή μητέρα ένώθηκε με τὴν κόρη της. Κι' ο νέος τάνυσε τὰ μπράτσα του και τοῦς έκραξε ψηλά: «Μητέρα κι' άδερφοῦλα, έδῶ είμαι. Πάρτε με!» Κι' εκείνες άποκριθήκαν: «Όχι ακόμα». Και τὸ άστρο έλαμψε.

Τὸ παιδί έγινε άνδρας και τὰ μαλλιά του έγιναν σταχτιά, κι' καθόταν σὲ κάθισμά του, δίπλα στὴ φωτιά, βαρυμένος απ' τὴ θλίψη, — όταν πάλι τάστρι άνοιξε. «Ήρθε ο άδελφός μου;» ρώτησε ή άγγελόμορφη άδερφοῦλα. «Όχι», είπε ο οδηγητής: «είναι ή κόρη του».

Κι' ο άνδρας, πὸν ήταν τὸ άλλοτινό παιδί, είδε τότε τὴν κόρη του πὸν μόλις είχε χάσει, ανάμεσα σ' εκείνες πὸν άγαποῦσε, κι' είπε: «Τὸ κεφάλι του παιδιού μου άκουμπά σὲν κόρφο τὴς άδερφοῦλας μου και τὸ

μπράτσο της ζώνει τὸ λαιμό της μητέρας μου. Δὲ θά όποφέρω για τὸ χωρισμό της, άς είναι εὐλογημένος ο Θεός». Και τὸ άστρο έλαμψε.

Έτσι, τὸ παιδί έγινε με τὸν καιρὸ γέροντας. Η όψη του γέμισε ρυτίδες, ή περπατησιά του ήταν άδύναμη κι' άράθυμη, κι' ή ράχη του έγρειρε. Καί μιá νύχτα, καθὼς ήταν πλαγιασμένος άπάνω σὲ κρεβάτι του, κυκλωμένος απ' τὰ παιδιά του, φώναζε, καθὼς

φώναζε και μικρός: «Βλέπω τὸ άστρο». Κι' είπε: «Έδῶ είμαι, τὰ χρόνια μου έπесαν από άπάνω μου σάν ένα παλιό ρούχο, κι' έρχομαι σὲ άστρο άλαφρύ σάν τὸ παιδί. Ω, Κύριε, σ' εὐχαριστῶ τώρα πὸν άνοίξες τόσες φορές τὸ άστρο σου για νά πάρεις μέσα τοῦς άγαπημένους πὸν πρόσμεναν έμένα». Καί τάστρο έλαμψε — έλαμψε άπάνω απ' τὸν τάφο.

(Μετάφρ. Τ. Α.).

Ο ΜΠΕΜΠΗΣ ΑΡΧΙΛΗΣΤΑΡΧΟΣ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

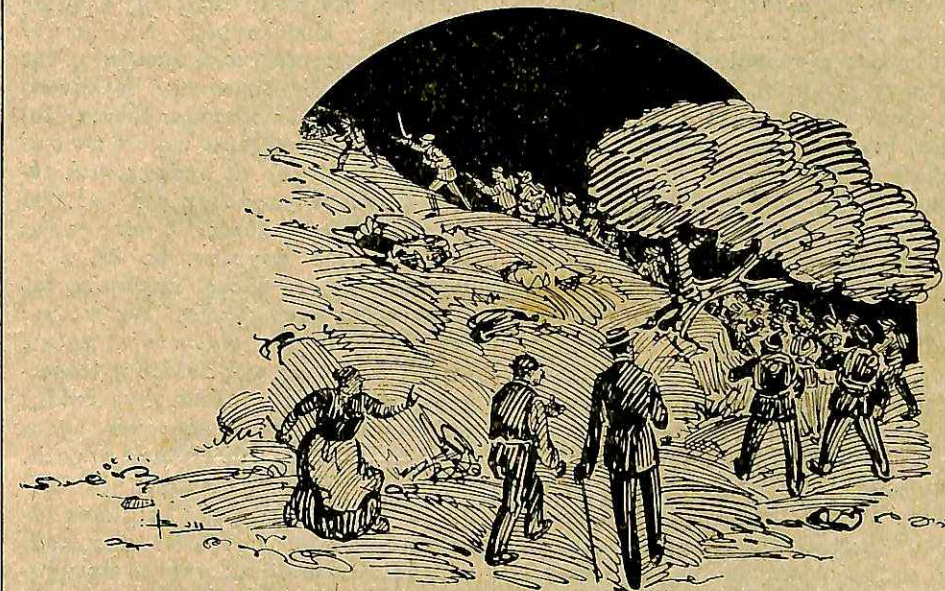
ΜΗ'.

Άρρησαν λιγάκι νά ιδούν από κάτω αὐτὴ τὴ σημαία: δὲν φαίνόταν σὲ σκοτάδι. Άμα άρχισε όμως νά γλυκοχαράζει, τὴν είδαν. Κι' ὡ χαρά πὸν τὴν πήραν οί πολιορκητές!

— Δὲ σὰς τόλεγα εγὼ πὸς θά παραδοθοῦν; έλεγε με καμάρι ο κ. Φρούραχος. Νά το! σήκωσαν λευκή σημαία. Δὲν έχουμε τώρα παρὰ νάνεβοῦμε, νά τοῦς πιάσουμε και... νά τοῦς δέσουμε!

Ναί! μά δὲν ήταν και τόσο εύκολο. Ποιὸς έμπιστεύεται ληστές; Πάντα ήταν φόβος νά πέσει ο στρατός σὲ καμιά παγίδα. Γι' αὐτὸ έπρεπε νά ένεργήσουν με προσοχή, με περίσκεψη, νά πάρουν όλα τους τὰ μέτρα για καλὸ και για κακό...

Άρρησαν λοιπόν νάνεβαίνουν σιγά, προφυλαχτικά, με τὰ όπλα σὲ χέρι, γεμάτα... Ένας σημαιοφόρος είχε πάει μπροστά, κρατώντας κι' αὐτός μιá

λευκή σημαία... Κι' ακολουθοῦσαν οί γονεῖς τῶν μικρῶν «αἰχμαλώτων» πὸν θά τοῦς έσφιγγαν έπιτέλους στὴν άγκαλιά τους, — ύστερ' από πόσων ὡρῶν αγωνία! — ο κύριος Καραμανίας, ο κύο-Φώτης ο βαρκάδης, κι' ή κυρά-Κωνσταντινιά, πάντα με τὴ βέργα της... Όσο για τὸν Τάκη, τὸν άδελφό τοῦ Μπέμπε, αὐτός, καθὼς είπαμε, ήταν στρατιώτης κι' ανέβαινε με τοῦς πρώτους.

— Τὸ νοῦ σας, παιδιά! σιγοπρόσταζαν οί άρχηγοί. Τὰ μάτια σας τέσσερα! Αὐτὸ είναι πονηροί!...

Από τάλλο μέρος, ο Μπέμπες κι' οί σύντροφοί του έτοιμαζόνταν νά δεχθοῦν τὸ στρατὸ και νά παραδοθοῦν... σὲ τοῦς γονεῖς τους. Όχι όμως με τὰ «μασκαράτικα», ὡ, Θεός φυλάξει! Αὐτὰ τὰ βγάλαν μάνι-μάνι κι' οί τρεῖς. Ο Μπέμπες ξανάβαλε τὴ φορεσιά του πὸν ὡς τὴ στιγμή εκείνη τὴ φοροῦσε ή Φεβρονία, αὐτὴ ξανάβαλε τὸ φουστανάκι της, ο Φούσκας ξανάγινε Φούσκας, κι' ή βοάκα, ή φουστανέλλα και τὰ λοιπά χώθηκαν πάλι σὲ μεγάλο καλάθι και φυλάχτηκαν στὴ σπηλιά.

(Άκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Αγαπητοί μου,

ΙΣ προάλλες σάς έγραψα για τη «μολοστρα» και παρακάλεσα δσους την ήξεραν, να μου πουν πώς τη λένε στον τόπο τους. Έλαβα πολλές απαντήσεις. Άλλοι έγραψαν σε μένα απευθείας, — και τί όμορφα γραμματάκια! — άλλοι στη Διάπλασι. Κι' έτσι έμαθα διάφορες όνομασίες για τη «μολοστρα», που δεν τις ήξερα καθόλου, και κάμποσες λαϊκές δοξασίες γι' αυτή. Οι όνομασίες είναι: «κλέφτης», — ή επικρατέστερη, καθώς φαίνεται, ή σχεδόν πανελληνία, — «μαντατούρα», «προδότρα», «ταξιδιώτης», «ήλιος», «μουσαφίρης», «κούφακας» κτλ. Άνάλογες με τις όνομασίες είναι κι' οι δοξασίες. Έκει π. χ. που τη λένε «προδότρα», πιστεύουν πώς στο σπίτι που μπαίνει κάτω κρυφά φανερώνεται. Κι' εκεί που τη λένε «κούφακας», έχουν την ιδέα, την πρόληψη, πως άμα μπαίνει στ' αυτό κανενός, τον κουφαίνει!

Είναι αδύνατο λοιπόν να σάς πω με πόση ευχαρίστηση έμαθα όλ' αυτά τα πράγματα! Και γιατί; Γιατί, καθώς σάς είπα και τότε που σάς μιλήσα για τη «μολοστρα», αγαπώ πολύ αυτόν τον φτερωτό σπόρο και, φυσικά, για ό,τι αγαπά κανείς, θέλει να μαθαίνει. Κι' αυτός είναι ο πρώτος, ο κυριώτερος λόγος που πολλοί καταγίνονται με τόσο σπουδή, με τόσο ζήλο, στα λαογραφικά. Άγαπουν αυτές τις λαϊκές δοξασίες κι' αυτές τις λαϊκές όνομασίες που έχουν σχέση με πράγματα καλοθύμητα κι' αγαπητά τους. Και τα μαζεύουν, τα καταγράφουν τα μελετούν, τα συσχετίζουν, τα εξηγούν. Η αγάπη είναι το θεμέλιο της λαογραφίας που είναι μια μεγάλη Έπιστήμη. Οι «μύσται» της έχουν την κλίση. Από μικροί αγαπούν τα παραμύθια — παραδείγματος χάρη, — εκείνοι που μαζεύουν παραμύθια. Κι' όπως έχω είχα τόσο περιέργεια κι' ευχαρίστηση να μάθω τις διάφορες όνομασίες της «μολοστρας» μου, έτσι και κείνοι, με την ίδια περιέργεια κι' ευχαρίστηση μαζεύουν τις διάφορες παραλλαγές ενός παραμυθιού, που το συγκρίνουν ακόμα και μ' άλλα παραμύθια και μπορούν έτσι να κάμουν ολόκληρη μελέτη πάνω σ' αυτό. Τό ίδιο με τις παροιμίες, με τα λαϊκά τραγούδια, με τους θρύλους, τα έθιμα κτλ. Η αγάπη του ενός φέρνει την αγάπη του άλλου. Και συχνά ένας που άρχισε μαζεύοντας παροιμίες, μαζεύει στο τέλος παραμύθια, τραγούδια, άπ' όλα.

Μόνο λοιπόν από περιέργεια και για ευχαρίστηση τα μαζεύουν αυτά; Δεν χρησιμεύουν σε τίποτα; — Πώς; Άν δεν χρησιμεύαν, δεν θάκαναν μια χωριστή Έπιστήμη. Χρησιμεύουν, και πολύ μάλιστα! Είναι σπουδαία, πολύτιμα, για τα πορίσματα, τα συμπεράσματα που βγάει κανένας απ' αυτά. Διαφωτίζουν το χαρακτήρα ενός λαού, δείχνουν τις σχέσεις που είχε ο λαός αυτός με άλλους, βοηθούν πολύ στη μελέτη της ιστορίας του, της γλώσσας του, κι' είναι τόσο καλύτερα τεκμήρια της καταγωγής του. Χωριστά που αποτελούν ένα πλουσιώτατο υλικό για τον ποιητή, για τον κάθε λογιή λογοτέχνη, που βρίσκει στο λαογραφικό θησαυρό τα ωραιότερα μοτίβα και τις ωραιότερες λέξεις. Το θέμα βέβαια είναι μεγάλο και δεν θα μπορούσα να σάς κάμω έτσι σύντομα να το συλλάβετε ολοκληρωτικά. Θα σάς φέρω όμως λίγα παραδείγματα που άρκουν για να βρήτε μόνοι σας πολλά. Ο έλληνοκύριος λαός πιστεύει στις Νεράιδες. Οι άρχαίοι Έλληνες είχαν τις Νηρηίδες τους. Νεράιδες και Νηρηίδες δεν είναι ολόφανερα οι ίδιες; Πιστεύει ακόμα στις Λάμιες. Η Λάμια όμως δεν είναι τέρας της άρχαίας έλληνικής μυθολογίας; Νά λοιπόν ένα τεκμήριο, και πολύ σπουδαίο, της καταγωγής των σημερινών Έλλήνων. Γιατί ο λαός δεν διαβάξει βέβαια μυθολογία. Αυτά τα ξέρει κατ' παράδοση. Και για να υπάρχει μια τέτοια έλληνική παράδοση στο λαό, θά πη πως ο λαός αυτός, ο νέος, είναι συνέχεια του άρχαίου. Κι' έν' άλλο άκμα: Έκατοντάδες παροιμίες του έλληνικού λαού έχουν αντίστοιχες στην αρχαιότητα. Και μπορεί κανείς να τις βρει όλες στη συλλογή Παροιμιών του Πολίτη. Υπάρχουν επίσης ένα πλήθος έθιμα σημερινά όμοια κι' αποράλλαχτα με έθιμα άρχαία. Έτσι, και με τη λαογραφία ακόμα πιστοποιείται πως είμαστε απόγονοι των... προγόνων μας, πράγμα που τόσο άδικα μας το άρνήθηκαν μερικοί ιστορικοί.

Άλλα πάλι από τα έθιμα αυτά, — όπως κι' από τα τραγούδια, τις παροιμίες, τα παραμύθια κτλ. — είναι ξενικά. Αυτά δείχνουν τις έπιμειξεις του έλληνικού έθνους με άλλα έθνη στο διάστημα των αιώνων, που μερικές άπ' αυτές δεν τις λείει ή Ιστορία, γιατί σε μερικά σημεία είναι ακόμα σκοτεινή. Φυσικά, αυτά που ισχύουν για τον έλληνοκύριο λαό, ισχύουν για τους λαούς όλους. Κι' έτσι παντού ή λαογραφία είναι χρήσιμη και παντού, λίγο ή πολύ, καλλιεργείται. Άλλά, καθώς είπαμε, ή πηγή της είναι πάντα ή αγάπη, ή αγάπη που αίσθάνεται

καθένας για τα πράγματα του τόπου του, του λαού του, του σπιτιού του, της παιδικής του ηλικίας. Για να γαπούμε τη «μολοστρα», κι' έχω και σεις, κάναμε εδώ μαζί τη μικρή της «λαογραφία». Έτσι για όλα.

Σας άσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΦΑΡΣΑ ΗΤΑΝ;...

Ο Πανάγος ο Μελισσιώτης, κουρέας και λαϊκός ποιητής, ήταν πολύ γνωστός από μερικά έργα που είχε δώσει στο θέατρο. Φαειδρός άνθρωπος, άστειος, έπαιζε διάφορες φάρσες στους φίλους του, που για έκδίκηση του έπαιζαν κι' αυτοί. Έτσι μια μέρα του πήγαν στο κούρετο του έναν άγνωστο κύριο, που άγόραζε τάχα τρίχες για κάποια βιομηχανία. Ο Μελισσιώτης το πίστεψε και δέχθηκε τη συμπεριτική παραγγελία του άγνώστου, που θά γύριζε σε τρεις-τέσσερις μήνες και θά γόραζε σε καλή τιμή δσες τρίχες θά του είχε μαζέψει. Από την ήμέρα εκείνη, όλα τα μαλλιά που έπεφταν κομμένα στο κούρετο του, ο Μελισσιώτης τα φύλαγε. Κι' όταν μετά καιρό ξαναπήγε ο άγνωστος — με τους φίλους του πάντα, — είχε να του πουλήσει πέντ' έξη σακκούλες.

Για να τις ιδώ, είπε ο άγνωστος. Ο Μελισσιώτης του άνοιξε την πρώτη.

— Ω! φώναξε ο άγνωστος: οι τρίχες, βλέπω, είναι άνακατωμένες!

— Μα τί; Έκαμε ο Μελισσιώτης έπρεπε να τις χωρίσω;

— Βέβαια. Χωριστά οι άσπρες, χωριστά οι μαύρες, οι ξανθές, οι καστανές...

— Και τί θά γίνει τώρα;

— Έτσι δεν τις παίρνω. Νά τις χωρίζετε.

— Χμ! σά δύσκολο...

— Τί να σάς κάμω;

Σ' αυτό το σημείο, οι φίλοι έβαλαν τα γέλια τρανταχτά. Τότε μόνο κατάλαβε ο Μελισσιώτης. Και γυρίζοντας σ' αυτούς ψιθύρισε:

— Φάρσα ήταν;... Χαλάλι σας! Μ' ένίκησατε!

Η ΟΜΠΡΕΛΛΑ ΚΙ' Η ΦΑΝΕΛΛΑ

Οί Γάλλοι λένε:

— Στο Παρίσι, όταν είναι ήλιος, να παίρνης την όμπρέλλα σου. Όταν βρέχει, κάνε ό,τι θέλεις.

Οί Άγγλοι λένε:

— Στο Λονδίνο, το καλοκαίρι, να φορής τη φανέλλα σου. Τό χειμώνα, κάνε ό,τι θέλεις.

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΣΕΛΜΑΣ ΛΑΓΚΕΡΛΕΦ (Βραβείον Νομπελ)

ΤΟ ΘΑΥΜΑΣΤΟ ΤΑΞΙΔΙ

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Χωρίς καμιά άργοπορία και κανένα διαταγμό τραβούσε μπρός και στάθηκε μονάχα όταν φθάσανε στο σπίτι μαζί με τον Κάρρ. Κοίταξε τον στενό και περιορισμένο χώρο που είχε περάσει όλη την ζωή του. Ίσαμε τώρα, είδε το πατημένο χώμα, το ξερό χόρτο, την μικρή σκάφη όπου έπινε νερό και το σκοτεινό καλυδάκι που κοιμόταν.

— Η άλλη είναι ένα με το δάσος! φώναξε κι' έριξε το κεφάλι του κατά πίσω ώστε ο λαιμός του ακούμπησε στην πλάτη του. Και ύστερα όρμησε τρέχοντας μέσα στο δάσος.

Τό νερόφιδο.

Βαθιά μέσα στο δάσος εκεί που βρίσκονταν τα πεύκα, φανερόντωνταν κάθε χρόνο άπάνω στα δέντρα μικρές σταχτιές πεταλούδες άπ' αυτές που τις λένε καλόγρηες. Ήταν τόσο μικρές και τόσο λίγες που κανένας δεν τις έδινε προσοχή. Αυτές οι πεταλούδες άφου πετούσαν τρεις τέσσερις νύχτες μέσ' στο δάσος, γεννούσαν τ' αυγά τους πάνω στον κορμό των πεύκων κι' ύστερα έπεφταν χάμα χωρίς ζωή.

Όταν έρχόταν ή άνοιξη ξεπρόβαλλε από κάθε αυγό μια κάμπια που τρεφόταν με τις βελόνες άπ' τα πεύκα. Οι κάμπιες είχαν καλή όρεξη κι' έτρωγαν όσο μπορούσαν, δεν έκαναν όμως καμιά σπουδαία βλάβη στα δέντρα γιατί τις κυνηγούσαν πολύ τα πουλιά. Περισσότερες από χίλιες κάμπιες δεν γλύτωναν την ζωή τους κάθε χρόνο.

Οι λίγες κάμπιες που κατόρθωναν να ζήσουν και να μεγαλώσουν σκάλωναν έπάνω στα κλαριά άπλωναν γύρω τους ένα μετάξινό άσπρο κλουβί κι' έμεναν έπί ολόκληρες βδομάδες κλεισμένες εκεί μέσα. Κατά το διάστημα αυτό καταστρέφονταν περισσότερες άπ' τις μισές. Ήταν πολύ σπάνιο να ξεπροβάλλουν από το κλουβί τους τον άγχοστο περισσότερες από ένατο πεταλούδες.

Κάμποσα χρόνια οι πεταλούδες αυτές ζούσαν την επικίνδυνη και τόσο άσχημη ζωή τους μέσα στο δάσος της Βιρηνής. Κανένα έντομο μέσα στο δάσος δεν ήταν τόσο άσχημο, όσο αυτές. Και θά εξακολουθούσαν να ζούν ακόμη έτσι πολλά χρόνια, αν δεν τους παρουσιαζόταν ξαφνικά ένας άνέλπιτος βοηθός.

Ο βοηθός αυτός παρουσιάστηκε στις κάμπιες την ίδια εποχή που ο Σταχτερός έφυγε άπ' τον κύριό του. Η άλλη, την άλλη μέρα από την φυγή της, τριγύριζε στο δάσος για να το γνωρίσει περισσότερο και για να εξοικειωθεί μα-

ζί του. Κατά το βράδυ έφθασε σ' έναν πυκνό λόγγο όπου από κάτω του βρίσκονταν ένα μέρος σχεδόν γυμνό από δέντρα, γεμάτο λάσπες και σαπισμένα χόρτα. Στη μέση ήταν μια γούβα με μαύρο νερό και γύρω κοντά της ήταν μερικά μεγάλα πεύκα, τόσο γέρικά που δεν είχαν πιά καθόλου φύλλα. Στον Σταχτερό δεν άρεσε αυτό το μέρος και θάφευγε σχεδόν άμέσως από κεί αν δεν ανεκάλυπτε δίπλα στη γούβα μερικά χλωρά πράσινα φύλλα.

Όταν έσκυψε το κεφάλι του για να φάη τα φύλλα, είδε ένα μεγάλο μαύρο φίδι που κοιμόταν άπό κεί κάτω. Ο Σταχτερός είχε ακούσει τον Κάρρ να του μιλά για τις φαρμακερές όχιές που βρίσκόνταν στο δάσος κι' όταν το έρεπε το σήκωσε το κεφάλι του ψηλά, έδραλε έξω την μακρύα του γλώσσα κι' άρχισε να σφυρίζη, ο Σταχτερός νόμισε ότι είχε να κάνει μ' ένα πολύ επικίνδυνο ζώο. Τρόμαξε υπερβολικά, σήκωσε το πόδι του ψηλά, χτύπησε με την πατούνα του το φίδι και το έλυνε το κεφάλι.

Υστερα έφυγε εύθες άπ' εκεί

τρέχοντας, μ' όλη του τη γρηγοράδα. Μόλις χάθηκε ο Σταχτερός πίσω από τα δέντρα ξεπρόβαλλε από την γούβα με το νερό ένα άλλο φίδι μαύρο και μεγάλο όσο και τ' άλλο. Σύρθηκε προς την σκοτωμένη κι' άρχισε να χαϊδεύη με τη γλώσσα του το πατημένο της κεφάλι.

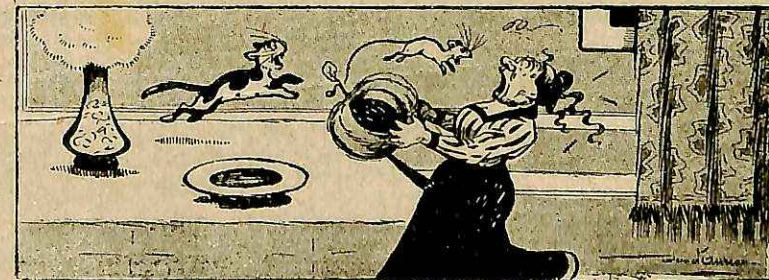
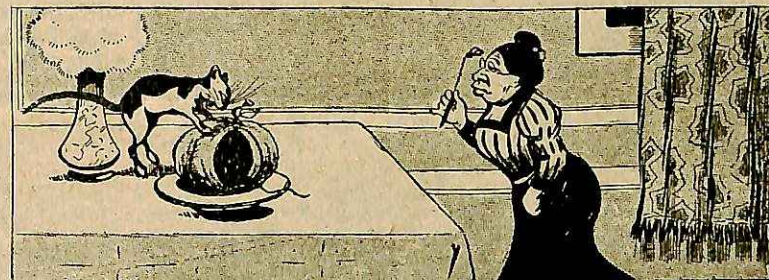
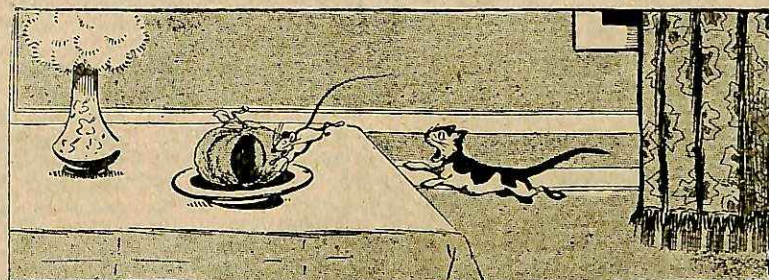
Είναι δυνατό να είσαι νεκρή, καλή αγαπημένη μου Άκακη; σφύριζε το φίδι. Και τί ευτυχισμένοι που είχαμε ζήσει οι δύο μας τόσα χρόνια. Περνούσαμε τόσο καλά και ήταν τόσο όρκα σ' αυτό το μέρος που ζήσαμε πολύ περισσότερα χρόνια άπ' όλα τ' άλλα νερόφιδα μέσα στο δάσος. Άχ, αυτό ήταν ή μεγαλύτερη δυστυχία που μπορούσε να μου τύχη.

Τό νερόφιδο ήταν βαθιά συγκινημένο, κουλουριαζόταν σά νάταν πληγωμένο. Άκόμη κι' οι βάτραχοι που βρίσκονταν σε διαρκή φόβο για τη ζωή τους, έξ ατίας του, τώρα ένιωθαν λύπη για την δυστυχία του.

(Ακολουθεί)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

Η ΓΑΤΑ, Ο ΠΟΝΤΙΚΟΣ ΚΙ' Η ΚΥΡΙΑ ΤΡΟΜΑΡΑ

Μια ιστορία σε τρεις εικόνες χωρίς λόγια.

